

Щоб унебезпечити себе від вошей та інших паразитів, запорозькі козаки варили осетрину. Коли жир з риби повністю вкривав воду у казані, козаки занурювали у нього нові сорочки й лишали їх на певний час просочитися тим жиром. Потім сорочки одягали, і знімали лише тоді, коли вони вже ставали зовсім брудні чи пошкоджені.

Коли козаки мали гарячку, то ліками проти неї служила половина заряду гарматного пороху, змішаного з горілкою. Проковтнувши цю суміш, козаки лягали спати, і прокидалися вже в доброму здоров'ї. Іноді порох замінювали на звичайний попіл.

Іспит на звання запорожця був особливою процедурою. Лише після успішного навчання майбутній козак міг скласти іспит на звання запорожця. Спочатку кандидат мав з'їсти миску дуже гострого борщу і запити його горілкою, після чого пройти по колоді, перекинутій між скелями на березі Дніпра, і не впасти у воду. Наступне випробування – подолати всі пороги, пливучи Дніпром на човні проти течії. На завершення молодик, осідлавши необ'їждженого коня задом наперед, без сідла й вузди мав проїхати по степу й повернутися назад на Січ.

Козаки були людьми справи, і часто говорили: «Від зайвих слів слабшають руки», що також зображує твердість характеру. Зокрема, майже невідомі приклади козаків-зрадників. Потрапивши у полон, козак ніколи не виказував таємниць, саме тому полонені воїни вмирили смертю мучеників. Козаки вірили, що порушивши обіцянку, їм доведеться поплатитися своєю душею в після смерті.

Важливою складовою звичаїв є також духовність та релігійність козаків.

Про це вказують хоча б такі риси їхнього характеру: звичай не карати злочинців під великий піст, починати будь-яку важливу справу після молитви, носити при собі натільний хрест, віра в рятівну силу хреста під час походів, звичай записувати імена вбитих у бою в поменники, та особлива повага до людей, які «письмо священне читають і інших йому навчають». Усе це доводить, що віра в Бога займала далеко не останнє місце в житті козацтва.

Але запорозькі козаки зовсім не заглиблювались у тонкощі богословського вчення, надаючи більше значення безпосередній вірі, заснованій, швидше, на почутті, аніж на розумі, і, живучи в умовах постійної військової тривоги, нерідко через необхідність вони задовольняли свої релігійні потреби не так, як належало, а як було можливо. Так, якщо під час походу Чорним морем вони не мали при собі священника, якому могли покаятися у своїх гріхах перед лицем неминучої смерті, вони, як говориться в козацькій думі, «сповідувались Богу, Чорному морю і своєму отаману кошовому».

Таким чином, зважаючи на обставини, в яких існували войовничі українські козаки, можна з упевненістю говорити про те, що вони не тільки мали величезну кількість власних звичаїв, а й були високо духовними та благородними воїнами.

*Ольшевський Андрій Станіславович
Державний біотехнологічний університет
Науковий керівник – канд. філос. наук, доц. Варипасєв О.М.*

НАЦІОНАЛЬНО-ДУХОВНЕ ВИХОВАННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ: АСПЕКТИ ПРОБЛЕМАТИКИ

Молодь – це велика соціально-демографічна група, має величезний різноманітний інноваційний потенціал. І ціль держави – залучити молодих людей до суспільного життя, бо тільки нове покоління здатне оновити її та внести кардинальні зміни.

Для духовно-морального виховання та розвитку сучасного молодого покоління серйозною небезпекою є поширення злочинності, тероризму, наркоманії, сект та інших негативних явищ, які надають руйнівний вплив на становлення їхньої особистості.

Сьогодні проблеми духовно-морального виховання та розвитку молоді є одними із актуальних. І це пов'язано з тим, що в людина живе і розвивається, оточена безліччю

різноманітних джерел сильного на нього як позитивного, так та негативного характеру (наприклад, засоби масової інформації та комунікації, різка зміна подій навколишнього середовища), які щодня обрушуються на незміцнілий інтелект та почуття молодої людини.

Тобто сучасний світ багатий на негативний вплив на свідомість молоді. Протистояти цьому може системна робота з духовно-морального виховання та розвитку підростаючого покоління.

В умовах формування громадянського суспільства велика увага має бути приділена високому рівню правової культури населення. Тому необхідно також приділяти значну увагу правової освіти, виховання законослухняної поведінки. І це також є одним із пріоритетних завдань у роботі з молоддю.

Необхідно враховувати виховання у молоді поведінкової культури, культури побуту, так як людина, спілкуючись з оточуючими, висловлює свої почуття, емоції, демонструє та реалізує себе.

Однією з актуальних проблем виховання є процес формування та становлення духовно-моральної особистості сучасної молоді у зв'язку з тим, що інтелектуальні здібності та освіта молодого покоління повинні бути у взаємодії з його багатим духовним внутрішнім світом та високим рівнем культурного розвитку.

Як правило, це відноситься до становлення людини, набуття їм неповторної індивідуальності, власного образу, формування духовності, морального усвідомлення, творчого початку.

У духовно-моральному вихованні та розвитку сучасної молоді, на мій погляд, слід дотримуватись наступних рекомендацій:

- створювати орієнтацію на духовний розвиток особистості молодої людини;
- враховувати вікові та індивідуальні особливості;
- не пропускати дрібниць у розвитку особистості;
- допомагати опановувати загальнолюдські норми та моральні цінності;
- будувати відносини на підтримці їх позитивних індивідуальних рис та якостей характеру, які їм притаманні;
- актуалізувати приналежність дитини до певної культури і сприяти придбання нею цінностей і рис цієї культури.

Таким чином, сучасні реалії вимагають вживання термінових заходів щодо збереження моральних та духовних підвалин особистості, розвитку естетичної культури, яка через знайомство із прекрасним світом сприятиме формуванню системи духовно-моральних цінностей. Важливо сформуванню у молоді такі моральні якості, як любов до Батьківщини, доброту, працьовитість та відповідальність за своє життя.

Родін Марк Юрійович
Державний біотехнологічний університет
Науковий керівник – старший викладач Карась А.В.

МОВА ТА МИСТЕЦТВО ЯК НЕЗЛАМНА СИЛА У ЧАСИ ВІЙНИ

Мова – відображення життя. Без мови неможливе ні спілкування, ні мислення, а значить неможлива й будь-яка діяльність. Проте, при складних обставинах функція мови може змінюватися. Такою обставиною є, наприклад, війна.

Що таке війна? Війна – це біль і страждання. Скільки гіркості, самотності і смерті несе в собі це слово. Мрія кожної людини – жити в мирний час, але, на жаль, в усі часи люди відчують за собою холодний подих війни.

Війна – це така подія, яка приносить із собою не тільки фізичний біль, але й великі моральні втрати. Навіть у такі скрутні часи ми повинні залишатися адекватними людьми, війну треба не тільки пережити, але й осмислити. Вона не тільки руйнує, але часто веде до згуртування народу, до емоційного, культурного, морального, етичного сплеску.